

Sygn. akt II Ca 1257/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 grudnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Kielcach II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: **SSO Marek Boniecki (spr.)**

Sędziowie: **SO Barbara Dziewięcka**

SO Teresa Strojnowska

Protokolant: protokolant sądowy Iwona Cierpikowska

po rozpoznaniu w dniu 12 grudnia 2013 r. w Kielcach

na rozprawie

sprawy z powództwa E. S.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej

w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Skarżysku - Kamiennej

z dnia 26 czerwca 2013 r., sygn. I C 611/12

oddala apelację i zasądza od (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz E. S. kwotę 1200 (jeden tysiąc dwieście złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

II Ca 1257/13

Uzasadnienie wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach

z dnia 12 grudnia 2013 r.

Powódka E. S. domagała się zasądzenia od strony pozwanej (...) S.A. w W. kwoty 40 000 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę, której doznała na skutek śmierci matki w wyniku wypadku komunikacyjnego, którego sprawca był ubezpieczony w zakresie odpowiedzialności cywilnej w pozwanym zakładzie ubezpieczeń oraz odsetek ustawowych od dnia 17 maja 2012 r.

Strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa, zarzucając brak podstaw odpowiedzialności na podst. art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c., zawyżenie wysokości żądanego zadośćuczynienia oraz przyczynienie się poszkodowanej do powstania szkody.

Wyrokiem z dnia 26 czerwca 2013 r. Sąd Rejonowy w Skarżysku-Kamiennej zasądził od strony pozwanej na rzecz powódki kwotę 15 000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 18 maja 2012 r., oddalił powództwo w pozostałej części oraz orzekł o kosztach procesu i nieuiszczonych kosztach sądowych.

Sąd pierwszej instancji ustalił stan faktyczny szczegółowo zaprezentowany w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, z którego wynika, że w dniu 20 września 2003 r. T. L., kierując pojazdem potrafił przechodzącą przez jezdnię matkę powódki – S. Ś. która na skutek doznanych obrażeń zmarła. Posiadacz pojazdu ubezpieczony był w zakresie odpowiedzialności cywilnej w pozwanym zakładzie ubezpieczeń. W dniu zdarzenia matka powódki miała 88 lat, mieszkała z inną córką. Powódka miała 65 lat, była najstarszą z córek. Z matką utrzymywała kontakty rodzinne, odwiedzały się średnio raz w miesiącu, spędzały razem uroczystości rodzinne, święta. Bezpośrednio przed zdarzeniem S. Ś. spędziła w domu powódki tydzień. W chwili wypadku sprawca przekroczył dozwoloną w tym miejscu prędkość o ok. 25 km/h. S. Ś. przechodziła przez jezdnię w miejscu niedozwolonym, wyszła na drogę zza stojącego samochodu, będąc częściowo niewidoczną dla sprawcy wypadku. T. L. został prawomocnie skazany za przestępstwo z art. 177 §2 k.k. Śmierć matki wywołała u powódki początkowo ostrą reakcję na stres, trwającą ok. 2 dni. Następnie pojawiły się zaburzenia adaptacyjne typowe dla okresu żałoby. W początkowym okresie żałoba obniżała efektywność działań powódki w życiu codziennym, ale nie wywołała długotrwałego uszczerbku na zdrowiu. Po śmierci matki powódka przyjmowała środki uspokajające.

W ustalonym przez siebie stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał powództwo za uzasadnione w części. Za podstawę prawną orzekania w przedmiocie zadośćuczynienia przyjął art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c. oraz §10 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 marca 2000 r. w sprawie ogólnych warunków obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów, przywołując bogate orzecznictwo Sądu Najwyższego w tym zakresie. Przy określaniu wysokości zadośćuczynienia Sąd pierwszej instancji wziął pod uwagę z jednej strony przeżycia powódki związane ze śmiercią matki, z drugiej niezbyt częste kontakty między nimi, zaawansowany wiek S. Ś.. Sąd Rejonowy uznał również, że matka powódki przechodząc przez jezdnię w niedozwolonym miejscu oraz wychodząc zza stojącego pojazdu, w znacznym stopniu przyczyniła się do zdarzenia. Za odpowiednią tytułem zadośćuczynienia Sąd uznał kwotę 15 000 zł. Za podstawę rozstrzygnięcia o odsetkach przyjęto art. 481 §1 k.c. w zw. z art. 455 §1 k.c., zaś o kosztach procesu art. 100 k.p.c.

Wyrok powyższy zaskarżyła apelacją strona pozwana, wnosząc o jego zmianę i oddalenie powództwa w całości.

Skarżąca zarzuciła: 1) naruszenie prawa materialnego w postaci: a) §10 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 marca 2000 r. w sprawie ogólnych warunków obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów poprzez zasądzenie od ubezpieczyciela na rzecz powódki zadośćuczynienia za naruszenie dobra osobistego w postaci więzi rodzinnych na podst. art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c., mimo braku wskazania w rozporządzeniu, aby ubezpieczyciel miał odpowiadać za tego rodzaju dobra; b) art. 448 k.c. przez niewłaściwą ocenę nateżenia związku emocjonalnego między powódką a jej matką oraz 2) naruszenie prawa procesowego – art. 233 k.p.c. przez naruszenie zasady wszechstronnego rozważenia zebranego materiału i nieobiektywne ustalenie stopnia przyczynienia się zmarłego do szkody.

Powódka w odpowiedzi na apelację wniosła o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż Sąd Rejonowy prawidłowo, z poszanowaniem reguł wskazanych w art. 233 §1 k.p.c. ustalił stan faktyczny sprawy, co sprawiło, że Sąd Okręgowy mógł przyjąć go za własny. Podniesiony w apelacji zarzut naruszenia art. 233 k.p.c. (bez podania konkretnej jednostki redakcyjnej) nie został zasadniczo uzasadniony, co utrudnia odniesienie się do niego. Skarżący nie wskazał przede wszystkim, na czym miała

polegać błędna ocena materiału dowodowego, jaki dowód został niewłaściwie oceniony i jaki miało to wpływ na prawidłowość rozstrzygnięcia. Uzasadnienie zaskarżonego wyroku wskazuje na to, że Sąd Rejonowy wziął pod uwagę przyczynienie się bezpośrednio poszkodowanej do powstania szkody, natomiast wpływ tego przyczynienia na wysokość zadośćuczynienia winien zostać oceniony poprzez pryzmat art. 362 k.c.

Zarzuty obrazy przepisów prawa materialnego okazały się nietrafione.

Sąd Okręgowy podziela w całej rozciągłości pogląd wyrażony w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2012 r. (III CZP 67/12, OSNC 2013/4/45), zgodnie z którym przepis §10 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 marca 2000 r. w sprawie ogólnych warunków obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów (Dz. U. Nr 26, poz. 310 ze zm.) nie wyłączał z zakresu ochrony ubezpieczeniowej zadośćuczynienia za krzywdę osoby, wobec której ubezpieczony ponosił odpowiedzialność na podst. art. 448 k.c. Zapatrywanie to uznać należy aktualnie za utrwalone w orzecznictwie. Podnoszone przez apelującego argumenty były brane pod uwagę przy rozstrzyganiu ww. kwestii, co czyni ponowne odnoszenie się do nich zbędnym. Podobnie podsumować należy również krytykę, skierowaną przeciwko możliwości kreowania odpowiedzialności sprawcy wypadku za naruszenie dobra osobistego w postaci zerwania więzi rodzinnych osoby bezpośrednio poszkodowanej i osoby jej najbliższej.

Sąd pierwszej instancji prawidłowo także ocenił charakter więzi łączących powódkę z jej zmarłą matką. Wiąż emocjonalna rodzica i dziecka, w szczególności trwająca kilkadziesiąt lat jest rzeczą naturalną. W rozpoznawanej sprawie nie ujawniono okoliczności, które wskazywałyby na zakłócenie tych więzi, np. poprzez konflikt rodzinny. Wprawdzie powódka spotykała się z matką średnio raz w miesiącu, ale z drugiej strony, przed samym zdarzeniem S. Ś. przebywała u niej cały tydzień. W tej sytuacji przyjęcie istnienia więzi emocjonalnej między powódką a matką, choć nie o wyjątkowo mocnym charakterze, uznać należało za uzasadnione.

W zakresie przyczynienia się poszkodowanej do powstania szkody, Sąd Rejonowy uznał ten stopień za znaczny. Brzmienie uzasadnienia, choć w istocie winno być bardziej precyzyjne w tym zakresie, wskazuje, że Sąd pierwszej instancji zdecydował o zmniejszeniu zadośćuczynienia z uwagi na przyczynienie, choć nie w takim zakresie, jak sugeruje to apelacja. Kontekst, w jakim przytoczono pogląd biegłego co do przyczynienia, wskazuje, że Sąd uznał je za niższe niż 40%. Z drugiej strony pamiętać należy o tym, że ustalenie przyczynienia jest dopiero pierwszym etapem do zastosowania art. 362 k.c. Zmniejszenie zadośćuczynienia nie może polegać na czysto matematycznym obniżeniu świadczenia o procent czy ułamek, w jakim poszkodowany przyczynił się do szkody. W tej sytuacji uznanie, że kwota 15 000 zł jest odpowiednia do krzywdy doznanej przez powódkę, przy uwzględnieniu faktu przyczynienia się bezpośrednio poszkodowanej do zdarzenia na poziomie ok. 30%, nie naruszało ani art. 448 k.c., ani art. 362 k.c.

Mając na uwadze powyższe argumenty, Sąd Okręgowy na podst. art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

O kosztach postępowania apelacyjnego, które po stronie powodowej ograniczyły się do wynagrodzenia radcy prawnego orzeczono na podst. art. 98 §1 k.p.c. w zw. z art. 391 §1 k.p.c. oraz §6 pkt 5 i §12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.).

SSO B. Dziewięcka SSO M. Boniecki SSO T. Strojnowska

Zarządzenie: odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć r. pr. B. I..